

es saia

PRENSA

D'ALGAI DA nº 67 juliol de 1986 preu: 85 ptes.

FRANKS-BLOOM'S DAY
79 8 111-111

EDITORIAL

Hem cregut que les eleccions celebrades el passat dia 22 bé mereixen un comentari editorial.

El dia de la votació va arribar després d'una campanya decepcionant: insults i descalificacions personals, popularisme, demagògia, manca d'ofertes de programes fetes de manera seriosa i sensata, personalisme excessiu, mentides o mitges veritats, promeses utòpiques,... El descontent entre la gent per les maneres utilitzades pels líders polítics era general. Però, a l'hora de la veritat, el partit que havia presentat una proposta de programamés elaborada i assenyada es va trobar amb un fracàs absolut. Això fa pensar que a molta gent li agraden les bregues mitineres. És clar que el líder del partit a què ens referim havia estat descalificat pel fet d'esser català i acusat de "forastero".

El PSOE ha aconseguit -era previsible- per segona vegada la majoria absoluta. S'ha trobat amb el desgast lògic de quatre anys de govern durant els quals ha hagut d'adoptar mesures impopulars; ha perdut vots i diputats, però l'absència d'una alternativa digna de confiança li permet governar quatre anys més amb tota comoditat. Seria bo que ho fessin amb una mica més d'humilitat, sense la prepotència, -a vegades, insolència- de què han fet ostentació en el seu primer mandat. Una de les explicacions del triomf del PSOE sens dubte la trobam en el fet d'esser l'únic partit que ha donat la sensació d'un partit fort, cohesionat i disciplinat.

Aquestes eleccions hauran servit per modificar el mapa polític a la dreta del PSOE. S'havia anunciat que en Fraga no podria suportar un nou fiasco a les urnes, i s'ha produït; ni tan sols ha estat capaç de mantenir el nivell anterior -que ja era pobre per a un partit amb aspiracions de governar-. Això suposa la necessitat de replantejar-se tota l'estratègia i l'organització de la dreta, excessivament fragmentada; i s'ha de trobar un nou cappare que de moment no es veu enlloc. (Està clar que no pot ser-ho en Suárez a pesar de l'èxit relatiu que ha tengut). Ja ha començat la desbandada i és difícil preveure fins on pot arribar. Sembla clar que la solució passa per la defenestració d'en Fraga, a qui podrien deixar com a figura decorativa. De totes maneres, hem d'esperar aconteixements que es poden produir en un curt termini.

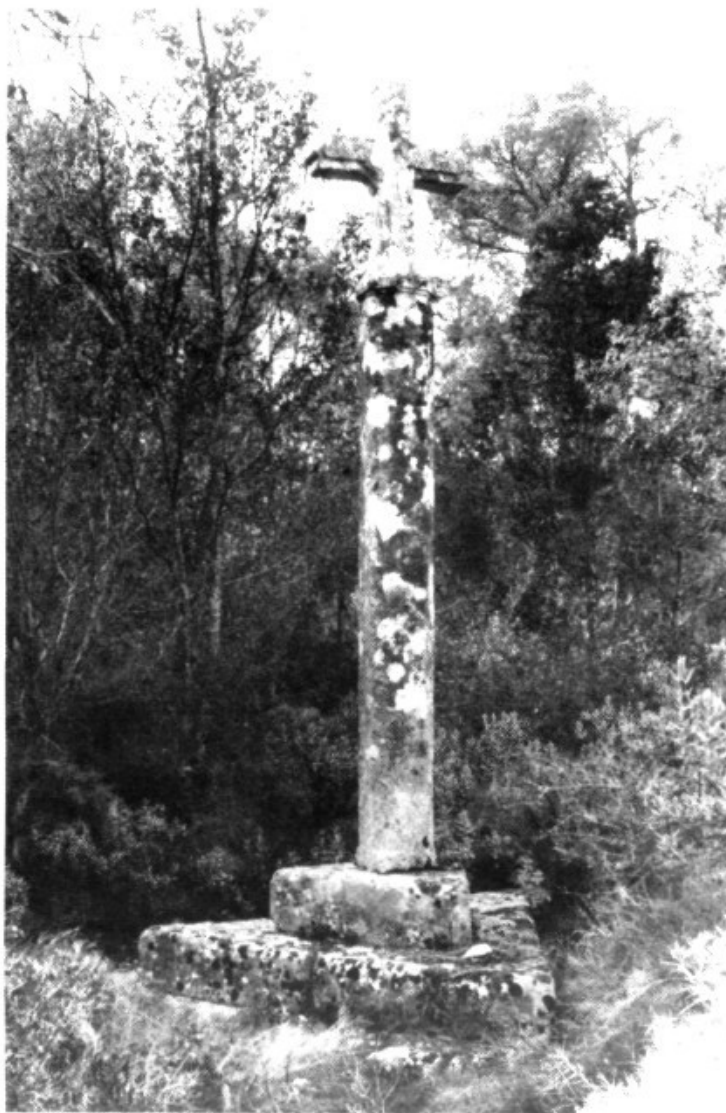
Finalment, un petit comentari als resultats obtinguts per les forces nacionalistes: és evident que s'han mantingut i han millorat en aquells llocs -Catalunya i País Basc- on el sentiment nacionalista és fort; inclús s'ha radicalitzat, cas del País Basc. En canvi, són decebedors els resultats que aquestes forces -tant de dretes com d'esquerres- han tengut a Mallorca, on han quedat com a fortament majoritaris dos partits centralistes; i un altre partit d'aquest caire queda com a tercera força política. Pels qui voldríem una autonomia ferma, estable, exigent i important és dolorós comprovar el retrocés del nostre nacionalisme.

Com sabeu, dins la garriga de Binicomprat, prop de la roca de la Verge Maria, hi ha el "cementeri dels apestats". L'any 1652 es va produir la darrera gran pesta de la Mediterrània que va causar una gran mortaldat i que va arribar amb bastanta virulència a Algaida. Com a mesura higiènica, es va prohibir enterrar dins el poble i es va improvisar aquest cementeri que, una vegada acabada l'epidèmia, es va abandonar. Anys més tard, l'any 1711, quan la garriga ja devia tornar envair el cementeri, els nostres avantpassats decidiren construir-hi una creu de pedra que en servís de memòria.

Aquesta creu és la que podeu veure en aquestes fotos: tal com ha estat fins fa poc i tal com es troba ara. La part de dalt, la creu pròpiament dita, està des de fa un cert temps en terra. Sembla que no ha estat a causa de les branques dels arbres ni tampoc del vent -és un lloc molt arrecerat-; tot indica que es tracta d'una dolència, una "gamberrada" que diuen ara.

Confiam que l'Ajuntament arreglarà aviat els desperfectes d'aquest senzill monument; de passada, podria aprofitar per netejar un poc els voltants de la creu.

SA CREU des CEMENTIRI VELL

calaix de sastre

"Res no és nou, res no mor, tot és ahir" (Pere Quart)

Horabaixa xafogós de juny. Tenc l'hora pardala de cada dia. L'hora?, el segle! -diu algú que, em consta, em vol bé. De sobte, la notícia m'ha fet reviscolar com si m'haguessin punyit en punt delicat. Joan Oliver i Sallarés, l'estimat Pere Quart, un dels cinc millors poetes de la Literatura catalana del segle XX, és mort.

Ell ja ens ho havia anunciat.

"He decidit d'anar-me'n per sempre./Amén."

Periodista, narrador i autor teatral, a més de poeta, havia nascut el 1899 a Sabadell.

*"En ma terra del Vallès/ tres turons fan una serral/
quatre pins un bosc espès/ cinc quarteres massa terra/
Com el Vallès no hi ha res!."*

El sarcasme és una constant en la seva obra. Ironitza amb tot allò que més el preocupa, com la mort.

*"Ara que hi penso.../ Tinc tantes coses entre mans./
Feines urgents./ No em recordava que també/ he de morir"*

Fins i tot utilitza l'humor mordaç en una de les sotragades que més l'afectaren al llarg de la seva vida: la mort de la seva primera dona, a causa de la leucèmia.

*"Adéu clavell, estrella!/ Un vampir -feia el metge/
li va xuclar la sang preciosa"*

Però abans, el 1939, va haver d'exiliar-se per fugir de la repressió franquista, ell que havia estat un tenaç defensor de la República.

*"Una nit de lluna plena/ tramuntàrem la carena/ lentament,
sense dir re.../ Si la lluna feia el ple/ també el féu la nostra pena"*

Tot i que el seu estat d'ànim oscil·la entre l'escepticisme i l'esperança, ni la presó que patí quan el seu retorn a Barcelona, ni el pas del temps, li feren abandonar els seus ideals.

L'antinazisme i l'antifeixisme.

"Per segar roses la destrals us cal/ Adolf, brètol total?"

El pacifisme místic i religiós.

*"Atureu la carrera, el curs, el Temps/ occiu la Mort i no acreixeu la Vida!/
Eternitat és goig en quietud,/ és Bellesa perfecta, imperfectible!/
Us parla un cuc raríssim ja ho sabeu,/ i que es pensa que pensa.../
Senyor misericòrdia!"*

La creença en l'alliberació dels pobles oprimits.

*"La llibertat tot just ha descobert Amèrica/ hi han plantat
finalment l'aspra bandera./ Un dia Cuba ja no serà una illa".*

Entre els pobles oprimits, hi inclou la seva pàtria, els Països Catalans.

*"Catalunya, València, les Illes/ tot plegat Catalunya, la Gran/
amb gent i la terra i la llengua/ i el passat i el present/
i el futur que ens espera,/ bo o dolent, infal·lible"*

Això ho escrivia el 1969. Deu anys més tard, cansat de subordinacions i renúncies innobles, així aconsella un diputat nou elegit:

*"Tant de bo desoeixi les sirenes/ i escolti les veus ronques o serenes/
de la terra ferida a què pertany/ dels desolats o resignats a penes/
dels qui encara arrossequen les cadenes/ que algú ha pintat
com llaços per a engany"*

La seva insubornable lleialtat a uns principis, a un poble, l'han convertit en un mite. Malgrat les aparences, Pere Quart ha guanyat la batalla contra la Mort. Perquè ens en queda la paraula. El seu cant.

En qualitat d'humil homenatge, vos oferim alguns poemes del genial "Bestiari", la segona obra de Pere Quart, publicada per primera vegada en 1937. És on, potser, es manifesten més clarament l'humor implacable, el jugar amb el llençuatge, la fina ironia de la societat burgesa i consumista.

GIRAFÀ

*Tens el cap petit
perquè la distància
te l'ha empetit.*

GUINEU

*Què en faria -pregunteu-
de la pell de la cortesana?
Abrics per a la germana
guineu*

VACA SUÏSSA (Fragment)

*Doncs ja ho sabeu! He pres el determini,
l'he bramulat per comes i fondals,
i no espereu que me'n desencamini
la llepolia d'un manat d'alfals.*

*Que jo mateixa, si no fos tan llega,
en lletra clara contraria el fet.
Tems era tems hi hagué una vaca cega:
jo sóc la vaca de la mala llet!*

MOSQUES I MOSQUITS

*La natura
diligent ens procura
una bèstia
per a cada molèstia.
Si a les fosques
ja no piquen les mosques,
hi ha els mosquits
que treballen de nits.*

CAMELL I DROMEDARI

*¿Es el dromedari
o el camell, senyors?
¿Quin de l'un o l'altre,
té un gep o en té dos?*

MUSCLO

*Anà perdent la salut
de tant de beure a doble queix
Fou enterrat en taut
amb fons d'un arròs de peix.*

POLLASTRET

*-Ai que se'n pensa una
la masovera, tant de mirar!
-Emmalalteix, dejuna
si vols viure demà
-I si fugis a França?
Què et sembla si ho provés?
-Allí no hi ha esperança.
Encara agrades una mica més.*

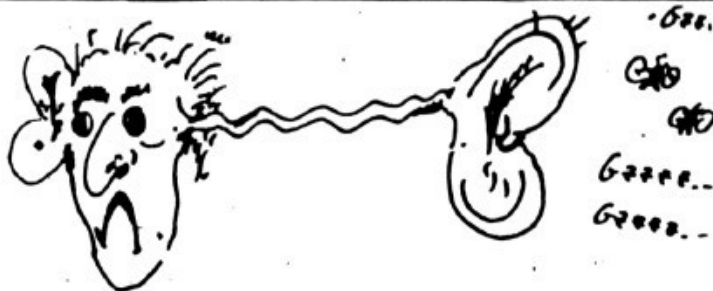
ELEFANT

*De la trompa grisa
canons acerats,
de les quatre potes
pilars de palau,
militar bandera
de l'orella gran,
de la pell gruixuda
galtes d'advocat,
dels ullals de vori
torres de pedant.*

CRANC

*Si a Tossa l'amiga
que es banya exclama:
-Un cranc em pessiga
el tou de la cama!
el fet no propala
quan el cranc l'escull
en obscura sala
o en cotxe curull*

m'han dit que diuen

-Enguany sa campanya esportiva de l'Algaida ha acabat bé: hem recobrat una categoria que mai havíem perduda, i que, si hi ha ganes de jugar i entrenar, es pot mantenir sense massa problemes. El que ja no és tan normal és que havent acabat així, la Directiva dimitiesqui irrevocablement i sense possibles reconsideracions. Un que ho comentava demanava què hauria passat si no haguessin pujat de categoria. ¿O hi ha hagut altres problemes que desconeixem?

-I a s'Assemblea no se n'aclari cap, del possibles problemes de la Junta dimissionària. Per començar, hi havia tants de directius com socis assistents, i això només solia passar a qualque assemblea dels Caçadors. L'estat de comptes que presentaren és ben normal. I els jugadors, segons es va dir, pensen seguir, si no surten més complicacions. No queda més remei que tornar a demanar si hi ha qualque problema que desconeixem.

-Perquè els socis Fundadors, de l'Ajuntament i la municipalització del camp, de les torres per llum, i demés temes que sotiren a l'Assemblea, són tan vells, que ja els coneix tothom. Es va arribar a dir si seria convenient tancar el camp i anar a jugar al camp municipal, que deu esser el de Pina.

-De l'Assemblea en va sortir una Gestora encarregada de cercar nova directiva. Esperam que hagi tengut èxit i es pugui mantenir un dels pocs entreteniments que tenim per passar els diumenges. Optimisme, a l'Assemblea no n'hi havia gaire. I és que resulta absurd que un club com l'Algaida, sense pagar cap jugador (només la benzina pels desplaçaments) necessiti un pressupost de 2.000.000 de ptes.

-Molt més animada fou sa festa que hi hagué es mateix dia a Ses Escoles: berenar, jocs, música, ball, etc. En podríem dir un final de curs apoteòsic. El que demanava un que estava per allà és si tota la resta d'assumptes de Ses Escoles va tan bé com el final de curs, perquè, segons va dir, tornen a circular rumors de canvis de mestres, i altres prolemes d'aquest tipus. És d'esperar que, si realment hi ha qualque problema, es pugui resoldre, i aconseguir unes Escoles que funcionin com han de funcionar, és a dir, bé.

-I és que quan un s'afica dins aquest tema de propietats i delimitacions de competències d'entitats del tipus de seguir, estàs perdut. Per no anar més enfora, el tema de Ca's Padrins està que bull. Els comentaris són molt i molt dispers. Una cosa és certa: no hi ha res fet, i quan deim res, volem dir res del que s'havia promès fer en molt poc temps. Lo fotut és quan un vol esbrinar un poc qui és el culpable de que estigui així. Segons qui parli, el culpable és el Bisbe i el Bisbat; per a altres, és l'Església com a institució, o el rector (el d'ara i el d'abans); o l'Ajuntament (el d'ara i el d'abans); o el Govern (el d'ara i el d'abans); segons qui, diu que és el poble, que no ha sabut exigir-ho com ho havia de fer, si importava per la força...Repetesc, que segons qui en parla ho veu d'un color o de s'altre. Es problema és que la cosa està aturada, i els padrins han comentat entre ells si els treuran defora, i quina serà la seva actitud. Quan un sent aquests comentaris d'un col·lectiu de gent gran, és que s'ha arribat a un extrem preocupant, i els nostres vells no haurien de passar pena per aquest tipus de problemes. N'hi ha que recorden quan l'actual President Cañellas va venir, en un dels primers actes com a President, i va fer moltes promeses immediates; com aquell qui diu, "ja prenia mides" per fer la Residència.

- ¿I què trobau si parlàvem un poc de caça i de caçadors? Cada any, quan arriben aquests dies de començament de Juliol, ja n'hi ha que tenen foc dins ses sabates per menjar qualche canonget. Però no és dels conills, que volem parlar, sinó de molts de comentaris que hem sentit sobre l'apertura de la nova temporada: que si cans eivissencs sense bufons, si aguaites després de passar-hi els cans, si lliències de caça, que si llicències federatives i seguros, etc. Fins i tot vàrem veure un escrit en quantre de ses normes que es volen aplicar enguany, per fer-les firmar a un grapat de socis. Sempre hem dit el mateix: és impossible fer-ho bé per tothom. I això no canvia quan canvia la Directiva, sempre és igual.

-Mos digueren que no és vera, això de que no sopen els nous directius dels caçadors. Un que passava per davant Sa Portassa va sentir renou de plats i xerradissa, i va pensar que ses noces del mig dia havien durat molt. I no. Va resultar que eren els caçadors, que sopaven. És sa millor manera de fer feina, fent qualche sopar.

-Per acabar amb els caçadors, mos digueren que dins un calaix de s'Ajuntament hi havia un enfiloll d'orelles de llebres i conills. De tot d'una no sabíem a què venia allò, però llavors pensàrem que es segon batle i es municipal són Directius de sa Societat.

-Ja som a Sant Jaume, com aquell qui diu, sa gent comença a parlar de festes (poc, encara) i un ja s'imagina ses paperines i es Cossiers amb els seus colors vius i alegres, i sa sent sa renos des cascavells i ses paperines, i sense voler un pensa que els Cossiers hauran de ballar amb els mateixos vestits, i que el dimoni mostrarà es cul a n'es poble i ses autoritats, no en pla ofensiu o de befa, sinó perquè es seu vestit està foradat de vell que és. I de subvencions per refer es vestits, res de res, fins que s'acostin ses eleccions municipals, segurament.

-També hem sentit comentaris sobre Es Saig i aquest Sord. Des Saig ja en parlarem un altre dia, i procurarem alabar-lo un poc, a veure si s'administrador mos convoca a un sopar de feina, que sa gent que col.labora ja no se'n recorda de quan va esser es darrer. D'es Sord sentírem uns comentaris de gent que troba que ha com a pedut s'humor, ja no fa tanta broma, tanta conya, com abans. I això és preocupant, perquè de ses dues explicacions que hi veig, cap m'agrada. O bé Es Sord ha tornat vell i veu ses coses des d'un punt de vista més pesimista, o tot lo que veu està tan fotut que troba que no es pot prendre en broma.

Pes poble d'Algaida seria millor que l'explicació fos que Es Sord ha tornat vell, però...pensau-hi una mica, a veure què passa.

UN SORD

MOVIMENT DEMOGRAFIC

Antònia Aina Janer Gayà. Va morir a Randa dia 8 de juny de 1986. Tenia 73 anys.

Margalida Pou Fiol. Va morir dia 19 de gener de 1985 i tenia 83 anys. Publicam la seva foto, encara que amb retard, a petició de la seva família.

FESTES DE SANT JAUME
AVANÇ DEL PROGRAMA

ORGANITZA: AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Dia 24. Dijous.

- 19'- :Banda de música acompanyada de Capgrossos recorreran el poble.
- 19'15: Demostracions esportives (Ses Escoles).
- 19'30: Inauguració d'exposicions.
- 20'- :Els Cossiers i els Xeremiers de Pina faran el quadrat.
- 20'15: Partit de Futbol (Ses Escoles)
- 21'30: Concert de la Banda damunt Plaça.
- 23'- :Verbena: Conjunts RIMEL-CALIFORNIA-GEMINIS
- 24'- :Revetla: coets, rodells i bombes.

Dia 25: SANT JAUME

- 9'- :Albada pels xeremiers de Pina.
- 10'30: Futbol Juvenil
- 11'- :Missa de festa. Ball dels Cossiers.
Amollada de coloms (Club Colombòfil d'Algaida)
- 18'- :Grup CUCORBA (Sa Plaça)
- 19'- :Gimnàsia Rítmica (Sa Plaça)
- 20'30: Fumada amb pipa de fang (Sa Plaça)
- 22'30: Teatre: Companyia Zanoquera-Alfaro. "Ses tres Lluciferes".

Dia 26. Dissabte. SANTA ANNA

- 11'30: Carreres de joies.
- 12'30: Entrega trofeus (ping-pong, escacs i futbolí)
- 16'30: GRAN PREMI CICLISTA ALGAIDA
- 18'- :Final Torneig de Billar
- 19'30: Concert coral a l'Església.
- 21'30: Concert Banda municipal
- 22'30: Verbena: ORQUESTINA D'ALGAIDA-BRIOS-ACUARIOS

Dia 27. Diumenge.

- 9'- :Tir a guàtleres: Camí de s'Hort d'en Borràs.
- 11'30: Jocs infantils a Sa Plaça
- 18'- :Balls mallorquins
- 19'- :Futbol: Veterans d'Algaida-Altres equip
- 19'30: Concert música del Renaixement, Grup SYNTAGMA (Església parroquial)
- 22'15: Vetlada popular: CALITJA-ALTRE GRUP
- 24'- :Fi de festa. Traca final.

EXPOSICIONS:

- Ajuntament: Exposició de pintura de RAFEL PERELLÓ
- Cas padrins: Exposició d'olis de FRANCESC FERRAN LLAVINA
- Obra Cultural: Exposició del pintor PUIGSERVER LARA
- Can Canoi: Exposició de pintura de JOAN BALAGUER
- Molí d'en Xina: Exposició de pintura de EVA DE L'ECORCE

LES ESCOLES

Aquest més de juny s'han constituït els òrgans de govern de les escoles. aquesta és la seva composició:

CONSELL ESCOLAR

President: Gabriel Vich Miralles
(Director)

Representants professors: -Joan Mora Oliver
-Joan Capellà Galmés
-Aina Amengual Sastre
-Joana Balaguer Galmés

Representants pares: -Pere Oliver Ballester
Miquel Salas Fullana
-Onofre Vanrell Amengual

Representants alumnes: -Antoni Vega Trobat
-Bmeu. Puigserver Bibiloni

Representant Ajuntament: -Antoni Vega Ballester

Cap d'estudis: -Joan Montserrat Sastre

Secretari: -Miquel Munar Capellà

JUNTA ECONOMICA

President: -Gabriel Vich Miralles

Vocals: -Aina Amengual Sastre
-Miquel Salas Fullana

Secretari: -Miquel Munar Capellà

EQUIP DIRECTIU

Director: -Gabriel Vich Miralles

Cap d'Estudis: -Joan Montserrat Sastre

Secretari: -Miquel Munar Capellà

x x x x x

NOTICIA: Del 27 de juliol al 7 d'agost 10 nins del nostre col·legi aniran al campament de Cala Ratjada que organitza el Ministeri d'Educació i Ciència.

x x x x x

Per acabar el curs, dia 20 passat hora baixa se celebrà a les Escoles una gran festa per a nins i nines i també per als més majors. A la festa hi col·laboraren els professors, els alumnes, l'Associació de pares i l'Ajuntament. Hi va haver una demostració de gimnàstica per part dels alumnes, també una actuació d'uns pallassos i, per acabar d'animar la festa i engrescar a tota la gent, l'Orquestrina d'Algaida va alegrar la darrera part, però no es pot oblidar el berenar amb què l'Associació de Pares ens va obsequiar.

Ens plau sebre que a les Escoles han volgut retre un petit homenatge als nostres benvolguts cossiers. Ho han fet amb el vistós i alegre mural que aquí reproduïm. Està clar que aquí, en blanc i negre, no podem captar el colorit i els matisos de l'original.

SALUT

EL SINGLOT

El singlot consisteix en una contracció espasmòdica involuntària del diafragma, seguida d'un tancament sobtat de la glotis; es repeteix a intervals més o menys regulars i va acompanyada d'uns renous característics produïts per la constricció de la glotis i la vibració de les cordes vocals.

Es dona amb més freqüència en els homes. I és deguda a la irritació dels nervis o dels centres medulars que controlen els músculs de la respiració i, en particular, del diafragma.

Per norma general, es desconeix la causa quan els episodis són transitoris; en canvi, quan són prolongats sempre sol haver-hi una causa. Aquesta pot esser la deglució de substàncies calentes o irritants.

Altres possibles causes són:

- la pleuresia diafragmàtica
- neumonia
- urèmia
- alcoholisme
- alteracions de l'estómac i de

l'esòfag

-pancreatitis

-embaràs

-hepatitis

-lesions toràciques i mediastíniques

-i també es pot produir per causes psicògenes.

Tractament: la concentració d'anhídrid carbònic en la sang impedeix el singlot, mentre que l'anhídrid carbònic baix l'accentua. Per això s'ha d'intentar augmentar la pressió de l'anhídrid carbònic en la sang. Vet aquí unes quantes maneres d'aconseguir-ho:

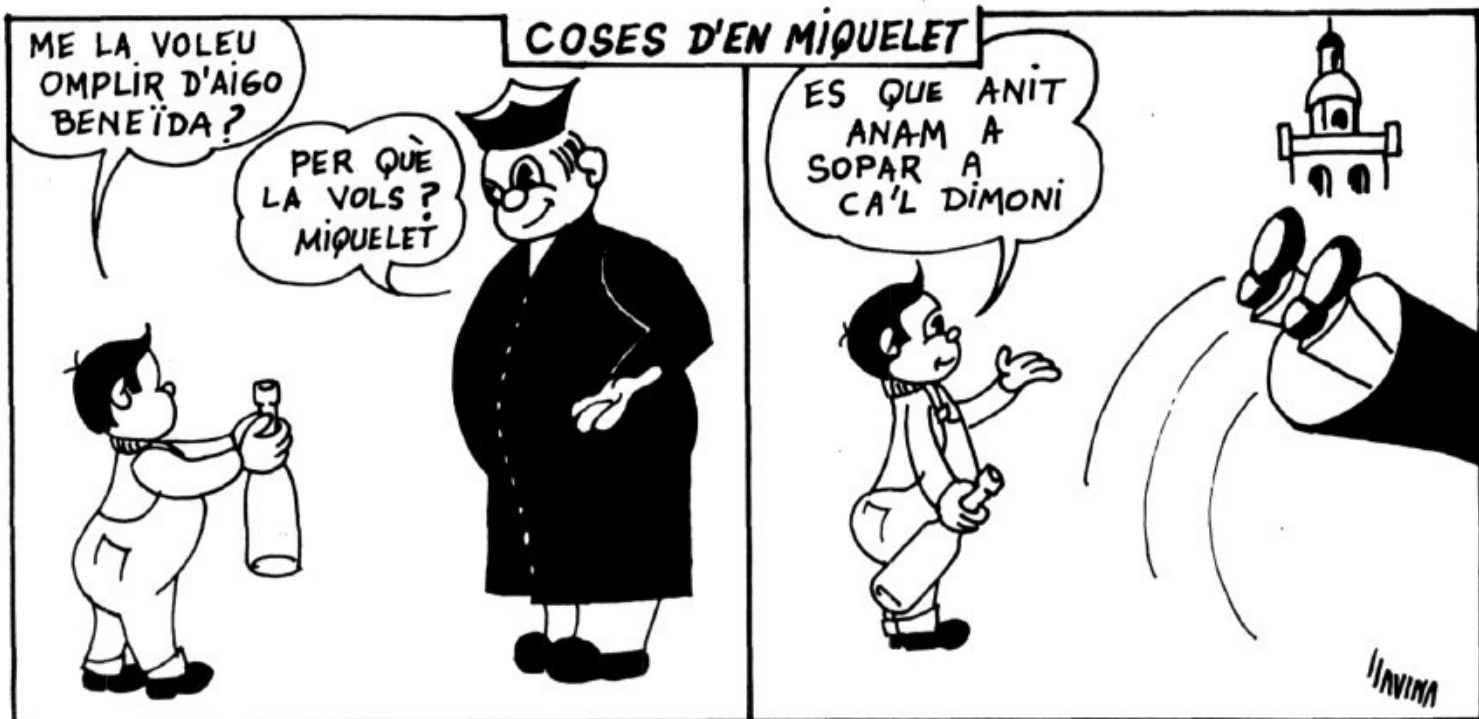
-retenint la respiració.

-tornant a respirar el mateix aire dins d'una bossa de paper. (No s'ha de fer amb una bossa de plàstic perquè pot adherir-se als orificis nasals).

-bevent ràpidament un tassó d'aigua.

-menjant i empassant-se pa sec o gel picat.

ALEXANDRE PIZÀ

GLOSA a n'ES SAIG

El Déu de creació
quan tota cosa muntà
a cada qual assignà
un molt diferent valor;
va esser un forjador
amb tota sa contundençi,
va donar a tot llecenci
per sa seva funció.

A s'homo va aplicar
un cervell prodigiós:
"Tu seràs es venturós
pes problemes solventar,
però hauràs d'estudiar
sa propietat de ses coses;
an aquestes dures proves
t'hi tendràs que habitar".

Aquest cas ha succeït
dins sa societat humana;
tota sa gent s'afanya
a sortir molt deixondit.
N'hi ha qui ne treu profit
de lo que ha estudiat,
un bon camí ha agafat
i el germà ha preferit.

Sa gent viu tota agrupada
a dins pobles o ciutats;
per poder estar enterats

una revista han muntada,
ha estada encertada
per orientar a sa gent
i se sap en tot moment
sa passa que s'ha donada.

Algaida no ha descuidat
es fundar una revista,
li ha dat un nom de crida
que pronunciava "es saig",
amb ell se té enterat
tota nostra població,
ha cobrat molt de valor
per estar ben redactat.

Don Pere Mulet va ser
el qui tengué s'ocurrenci,
se va prendre sa llecenci
d'altra gent convidar-ne
per poder adornar-la
amb tota sa resonanci,
se fa feina d'eleganci,
de tot pots enterar-te.

Dins un mutisme estaria
si se prescindís d'ES SAIG,
en silenci sepulcral
es poble se trobaria,
de res no s'enteraria

tant dins el bé com el mal,
seria de ver un fanal
que poca claror daria.

Amb ell tots mos enteram
des moviment demogràfic,
també si hi ha hagut desgraci
i també de lo que pagam,
de s'estraperlo que fan
amb xalets per foravila
i ses vegues de menjuria
en Es Sord les llegiran.

Un saludo vull donar
an es col.laboradors
que han posat los seus amors
per sa revista exaltar,
que es vulguin interessar
pel digne poble algaidí,
que ES SAIG se pugui llegir
amb sos escrits que s'hi fan.

Climent Garau i Salvà

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
NEGOCIS

Barbarisme Forma correcta

AGOTAR	esgotar, acabar
AHORRAR	estalviar
ALMACEN	magatzem
ALQUILER	lloguer
BARATO	barat
COBRO	cobrament
HASIENDA	hisenda
MOSTRUARI	mostrari
PORCENTATGE	percentatge
RECIBO	rebut
SOCIO	soci
XEQUE	xec

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

RONDALLA

Heu de creure i pensar, i pensar i creure, que el nostre rei jove i xalest es va aixecar un dematí ben dematinet, tot content; no penseu que sempre anava enrabiad i amb un pam de morros, no, hi havia vegades que estava content i alegre. Bé, idò, el cas era que aquell dia l'havien convidat a una festa. Havia d'anar a inaugurar l'escola d'Adiaga.

Quan va ser l'hora, ja me teniu el rei jove i xalest tot empimpollat dins la seva carrossa i de quatres cap a l'escola falta gent.

Quina escola més maca!!! Les classes feien venir ganes d'anar a aprendre lletra. Els professors eren d'allò més ben plantat, els més savis de tota la contrada i els més innovadors.

El director, mentre es passejava amb el nostre rei per patis i jardins, li explicava el funcionament, tot anava d'allò més bé. Hi havia sales pels més petits, un lloc que es deia Gabinet d'Orientació Pedagògica, una sala per a les reunions del Consell Escolar i moltes altres coses més. Hi havia coses que el rei jove i xalest no les entenia, però era igual. No hi cabia d'alegria de pensar que aquella escola era la millor del regne.

Tot el poble s'havia congregat allà per aclamar-lo, tothom feia mambelletes, reia, cridava. Els nins no podien estar-se quiets de l'alegria que tenien de pensar que anaven a una escola com aquella. Hi aprenien tant que quan acabaven casi casi no havien de menester que els ensenyassin res pus de tant que sabien.

Però tot lo bo s'acaba i lo dolent també i va arribar l'hoa d'anar-se'n. El rei dins la seva carrossa saludava, bavava i deia adéu... I vet aquí que amb això sent unes fortes campanades.

-Jesús Sant Pau, què serà això? -exclamà, mentre pegava bot del llit més astorat que mai.

Era la campana de Palau que anunciava, com cada dematí, que era hora d'aixecar-se.

Sí, aquell dia era molt especial. El nostre rei jove i xalest s'havia d'aixecar prest perquè com a màxima autoritat del regne que era l'havien convidat a la festa de l'escola del principet.

-Llamps! -va exclamar el rei-. Amb ses ganes que jo tenia de que sa gent m'aclamàs. Bé, però, quin doi és aquest d'inaugurar una escola nova a Adiaga, tan bé com està la que hi ha... Au, au, no hi pensem pus. Ja me'n duc el principet a s'escola millor del regne, lluny, ben lluny d'Adiaga, i que aquí se'n vagin a porgar fum o a fregir ous de lloca...

I va partir amb el principet cap a aquella escola més content que un pasco i encara hi deu esser si no ha tornat. Amèn.

PLÀNOL d'ALGAIDA: 1789

La finalitat de les línies que segueixen és la d'acostar-vos un poc més la visió del nostre poble, ajudar-vos a entendre com era fa uns dos-cents anys i veure els canvis que hi ha hagut.

Aquest pla que ocupa les planes centrals de la nostra revista és un dels que va aixecar Jeroni Berard de quasi totes les viles de Mallorca, una part dels quals apareix al seu llibre "Viaje a las villas de Mallorca. 1789". El d'Algaida no va ésser publicat, probablement perquè el que tenim avui no era més que un borrador i no l'arribà a acabar. El propietari de l'original, Antoni Sastre de Sa Torreta, que ens ha permès la seva reproducció, no estava gaire convençut que Berard en fos l'autor. En canvi, en Rafel Coll el qual, mentre elaborava amb el seu equip el Pla General de Lluçmajor, ha manejat plànols similars n'està segur; i la comparació amb els que va publicar Jeroni Berard també sembla confirmar-ho.

Seguidament vos farem una sèrie d'observacions per guiar-vos en l'examen del pla. De totes formes, les indicacions no són exhaustives i segurament tots descobrireu detalls que no comentam. Esperam que disfruteu amb l'examen d'aquest plànol que ens mostra com era l'Algaida dels nostres repadrins.

-El fet de no haver-hi ni el Carrer des Sol ni Sa Tanqueta es deu a que queden fora del pla, però amb tota seguretat existien ambdós carrers. És una llàstima que no els representàs.

-Els carrers que s'indiquen pràcticament coincideixen amb els actuals, si exceptuem el carrer de Son Ramis, avui Unió. Es Colomer, segons el pla que comentam, seria, a més d'Es Colomer, l'actual Amargura.

-Els molins que entren dins el pla estan ben indicats. No hi ha els del Carrer des Sol ni el d'en Gasparino, de Sa Tanqueta.

-El camí de Lluçmajor és el camí vell, que surt des Campet i passa per Son Mendivil. El de Randa és pel carrer des Cavallers passant per Castellitx. L'autor ha esborrat el camí de Palma, que coincidia amb l'actual, i el situa a Sa Quaterada, seguint per Ca's Brau.

-Les creus de terme també estan marcades, però n'hi ha una enmig de Sa Plaça i una altra a la punta dels carrers Unió i Església. No sabem què va passar amb elles. Al seu llibre, Berard parla d'una creu enmig de Sa Plaça i d'una "noria" que també apareix representada.

-També estan localitzats els pous, llevat del que hi ha al Carrer Nou i el del començament de Sa Tanqueta, prop de la creu de la Ribera.

-La carniceria està a l'actual peixeteria, però els qui no som molt joves encara recordam que hi havia un rètol de "Carneceria".

-Anomena una sèrie de cases: Ca's Metge Jordi, Can Reus, Can Munar i Can Mulet. Dues més, avui desaparegudes per obrir-hi dos carrers: de Can Reus i de Mesquida. La Posada dels Franciscans, davant Ca's Potecari, ens confirma que el plànol és d'abans de la desamortització de 1835.

-Davant el portal dels homes de l'església hi ha una placeta bastant ampla, que avui està en part edificada: Can Mena.

-La silueta del campanar és la d'abans de pegar-hi un llamp l'any 1947. El rellotge està situat més avall que actualment, si bé es pot tractar d'un error en traslladar-ho al paper.

Insistim que podríem comentar més detalls, però ho deixam a la vostra perspicàcia. Vos hi podeu entretenir.

noticiari de l'o.c.b.

El mes de maig va venir a contar-nos les seves experiències com a escriptor en Miquel Rayó i Ferrer. La xerrada va ser molt divertida per les històries que contà, tant és així que va quedar convidat per tornar el proper curs d'activitats de l'Obra.

Del 24 al 27 de juliol, emmarcat dins el programa de les festes de Sant Jaume al local d'O.C. hi haurà una exposició d'aquarel·les del pintor llucmajorer MIQUEL PUIGSERVER LARA, membre de l'Agrupació d'Aquarel·listes del Cercle de Belles Arts de Palma de Mallorca, el qual ja ha realitzat amb molt d'èxit nombroses exposicions individuals i col·lectives.

La inauguració serà el dia 24 a les 7'30 del capvespre.

Hem pensat que el diumenge 20 de juliol seria un bon dia per fer una volta en barca a Cabrera, ara que n'hem sentit parlar tant per les reivindicacions dels

ecologistes que volen convertir-la en un parc natural. L'excursió és ben interessant: se surt de la Colònia de Sant Jordi, es dóna una volta completa a l'illa amb aturada per nedar i dinar a l'Olla i visita al port, castell i Sa Cova Blava.

Hi ha una vintena de places, el preu és aproximadament de 1500 ptes i partiríem d'Algaida amb cotxes particulars. Els interessats apuntau-vos a: Miquel Fiolet i Jerònia Perota abans de dia 14.

Ha arribat a l'Obra la convocatòria del VIè premi de narrativa infantil i juvenil "Guillem Cifre de Colonya" organitzat i patrocinat per la Caixa d'Estalvis de Pollença, amb la col·laboració del Club Pollença. Els interessats a participar-hi poden recollir les bases al local d'Obra Cultural.

Ja per acabar, la junta directiva desitja unes Bones Festes de Sant Jaume a tots els socis, simpatitzants i algaidins en general.

Sempre hem felicitat la iniciativa de posar els rètols comercials en català; per això avui ens congratulam que la fàbrica de vidre Gordiola ho hagi fet així. Enhorabona.

El manifest anterior ja ha estat publicat pels diaris de Palma. Totes les persones amb sensibilitat lingüística suficient per donar suport al projecte anunciat poden copiar la butlleta adjunta i enviar-la a la següent adreça:

OBRA CULTURAL BALEAR
Apartat FD 75
Palma de Mallorca

VOLEM MITJANS DE COMUNICACIÓ EN CATALÀ

Ara!

El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana ha deixat ben palès que el futur, i fins i tot la supervivència, del nostre idioma exigeix la seva presència massiva als mitjans de comunicació, tant audiovisuals com escrits, filmats i tots quants tinguin el suport de les noves tecnologies. La Llei de Normalització Lingüística, aprovada per unanimitat pel Parlament de les Illes Balears el 29 d'Abril de 1986, defineix com a objectiu fonamental "fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social" i compromet al Govern Balear a aquesta tasca de promoció. Les forces socials tampoc no es poden deslliurar d'aquest compromís, especialment a una Comunitat, com la Balear, en la que la situació de la nostra pròpia llengua és tan precària als mitjans de comunicació de masses.

Per això creim que és necessari posar en marxa immediatament, per canalitzar la iniciativa social que ajudi a omplir de contingut i fer complir en tots els àmbits tant les recomanacions del Congrés com els objectius de la Llei, una vasta campanya que faci possible, d'una vegada, la massiva presència del català, llengua oficial de la nostra Comunitat i pròpia de les Illes Balears, a tots els mitjans de comunicació. Aquest immens esforç requereix els instruments adequats, i per això proposam que es dugui a terme a través de Voltor, Associació per a la Normalització Lingüística als Mitjans de Comunicació, Entitat germana de l'Obra Cultural Balear, també sense cap fi lucratiu.

Creim que els objectius essencials que s'han de aconseguir són els següents:

- Creació del Tercer Canal de TV de les Illes Balears, per el procediment més viable.
- Consolidació de la recepció de TV3 de Catalunya a totes les Balears.
- Recepció dels programes en català de la TV del País Valencià, tan prest comencin les emissions.
- Suport per a la millora quantitativa i qualitativa de la producció en català del Centre de TVE a Balears, i emissió de la mateixa en hores de gran audiència.
- Recepció de tots els programes en català de RTVE de Barcelona i València.
- Catalanització de les emissores públiques de ràdio de Balears.
- Que la futura Llei de TV privada respecti plenament i potenciï les llengües oficials diferents del castellà, almenys en l'àmbit de les Comunitats Autònomes on es parlin.
- Creació d'una emissora de ràdio en català seriosa, competitiva, de qualitat i de gran abast.
- Creació d'una publicació popular en català, de periodicitat setmanal, que tracti d'assumptes d'interés per al gran públic i de distribució massiva.
- Foment de la producció i exhibició de pel·lícules realitzades, doblades o subtitulades en català, i d'altres mitjans audiovisuals, com el vídeo, i d'edicions fonogràfiques en llengua catalana.
- Foment de representacions teatrals, espectacles i altres manifestacions culturals en català.
- Foment del llibre i d'altres publicacions en llengua catalana.
- Implantació del català a la publicitat.

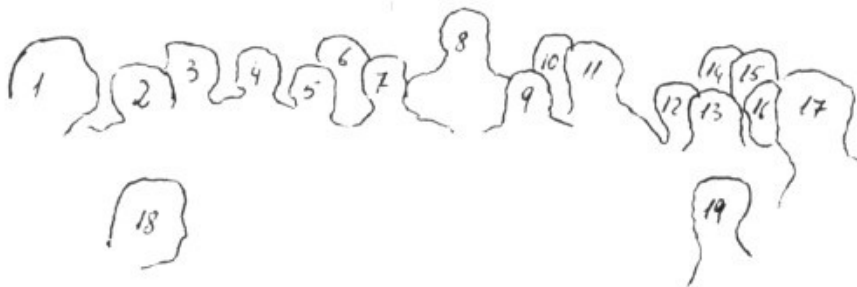
Demanam una gran mobilització de les institucions, les entitats privades i particulars, ja que és responsabilitat de tots que la nostra llengua pròpia no desapareixi, ans bé es refermi, a tots els mitjans de comunicació.

SIGNATURA DEL MANIFEST I INSCRIPCIÓ COM A MEMBRE DE L'ASSOCIACIÓ VOLTOR

En/NA/N'..... carrer/plaça n.º.....
 Població telèfon professió vol signar el manifest adjunt
 i autoritza el Banc o Caixa
 Sucursal a carregar
 al seu compte corrent o llibreta n.º..... els rebuts presentats per
 VOLTOR, ASSOCIACIÓ PER LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ, PER UN

- IMPORT DE
- 500
 - 1.000
 - 1.500 ptes. cada semestre
 - 2.000
 - 2.500

Signatura

Aquesta foto suposam que correspon a la despedida com a rector de D. Gabriel Adrover. Els personatges que hi surten són:

1. Tonina Pandanga. 2. Catalina de Sa Reconada. 3. Guillem Pizà (secretari). 4. Joan Fava. 5. Joan Fiol (batle). 6. Guàrdia civil. 7. D. Gabriel Adrover.

8. Joan Just (jutge). 9. D. Miquel Joia. 10. Toni Pau. 11. D. Saltiesar Morey. 12. Maria Bodegona. 13. Pereta Mussi. 14. Miquel Quitxero. 15. Pep Castellitxo. 16. Na Torres. 17. Joan Oliva. 19. Vicenç Portolà.

(Foto de Ses Casesnoves)

els lectors escriuen

Hem rebut del Cossiers el següent comunicat amb el prec de la seva publicació:

Els Cossiers hem decidit donar a conèixer al poble d'Algaida els següents punts:

1- Els vestits -tant els des cossiers com el del dimoni- necessiten d'una urgent renovació ja que són vells, a part de qualcun que és de propietat particular.

2- Per aquest motiu, els cossiers -a través de l'Obra Cultural- varen fer una sol.licitud a l'Ajuntament per tal que subvencionàs -en la mesura de les seves possibilitats- aquesta renovació. La sol.licitud a hores d'ara no ha tengut resposta.

3- Com que aquesta situació no es pot perllongar indefinidament, els cossiers hem acordat demanar al poble una ajuda per aquest fi. Dita petició es produirà el dia de Sant Jaume passant el capell pels qui vulguin col.laborar. En cas que l'Ajuntament respongués favorablement a la sol.licitud, aquesta decissió nostra quedaria anul.lada.

4- Esperam que els algaidins comprendreu la nostra decissió i voldreu ajudar al manteniment d'una manifestació tan nostra com són els cossiers.

Moltes gràcies.

NOTICIARI

EN CALAIX DESASTRE, PREMIAT

A darrera hora, quan tenim ES SAIG pràcticament tancat, ens arriba una notícia que ens ompl de goig: el nostre col.laborador En Calaix Desastre ha guanyat el "premi d'honor" de la 3ª edició dels Premis Associació de Premsa Forana. És una satisfacció per a tots els qui feim la revista comprovar com es distingeix públicament la tasca del nostre estimat i anònim col.laborador. Avui ens hem de limitar a recollir la notícia, que ampliarem en el pròxim número.

Enhorabona p'En Calaix Desastre.

CODIFICACIÓ POSTAL

El Servei de Correus ha establert un nou sistema de codificació postal: quan s'escrigui l'adreça, tant del remitent com del destinatari, abans del nom del poble o ciutat, s'ha de posar un número, que en el cas d'Algaida és el 07210.

Així heu d'escriure el remitent:

Nom
Carrer i número
07210 - Algaida

ELECCIONS GENERALS

Vos oferim els resultats obtinguts per les diferents opcions polítiques que es presentaven a les passades eleccions generals celebrades el passat dia 22 de juny. Feim una comparació amb les generals del 82.

	PSOE	PCE	UCD	PSM	AP	CDS	PRD	Altres
1982	521	14	177	238	672	140	-	41
1986	502	14 (IU)	-	138	748	148	128	-

PINA

Aquest mes vos oferim una xerrada que hem mantengut amb un matrimoni vengut de l'Argentina, un matrimoni que ha vengut a cercar les seves arrels i conèixer la seva família; només és ell qui descendeix de Pina, la seva dona és de descendència catalana i francesa.

Ell se nom Rogelio Pascual i Mayol, fill d'en Miquel "Defla" i na Miquela "Ventura", que se n'anaren de Pina uns dies després d'haver-se casat, allà per l'any 1911, uns anys que, segons mos conten els nostres vells, se n'anava molta gent; n'hi va haver que tornaren, però també n'hi hagué que no tornaren, con en Miquel i na Miquela. Però, deixem que siguin ells que mos contin un poc la vida de per allà. Recordarem que no entenen ni parlen el mallorquí, llevat de qualque coverbo que sa mare els contava de petits.

-Mon pare quan arribà a Argentina va treballar a una teulera i després de picapedrer. Ma mare conservava els costums de Mallorca amb el menjar, feia sopes, frit, panades i d'una figuera que sembraren feia acops; també enfilava les tomàtiques de ramellet. Allà la base del menjar és la carn de bou, i en menys quantitat la de porc; es mengen moltes de verdures i blat de les índies tendre, la pinya.

-Vivim a Bolívar que té uns trenta-mil habitants, a una 400 quilòmetres de Bons Aires; tenim un negociet d'una casa de llavors. La terra és plana i bona, amb abundància d'aigua, la base de l'economia és l'agricultura: se sembra blat, girasol, civada, blat de les índies, sorgo i patata; juntament amb la ramaderia, en què destaca el boví de carn i a més ovelles i porcs. Un pagès per viure normalment conra entre 150 i 200 Ha., això és el mínim La forma extensiva va acompanyada d'una mecanització casi total, teniu en compte que quan monpare arribà, l'any 1911, ja hi havia batadores. Les finques estan tancades amb filferro, no hi ha parets.

-L'analfabetisme més nombrós es troba al Nord del país, i el Sud està molt poc poblat; la població està concentrada a Bons Aires, prop de 13 milions; és per això que ara se vol traslladar la capital més al Sud, per impulsar el desenvolupament d'aquella zona.

-Aquests anys passats, de gran inflació, moltes multinacionals abandonaren el país per aquesta causa.

-El desig de mamare era que vengués a Mallorca i encara trob que lo que me contava mamare d'aquí no era gens exagerat, l'he trobada molt guapa i m'ha agradat molt; és encantadora i lo que m'ha cridat més s'atenció és l'elevat nivell de desenvolupament i de vida, que mai em creia que fos tan alt.

-Me'n vaig molt content i vull donar les gràcies a Pina i a Mallorca.

Bernat Coll i Xesc Oliver

RECTIFICACIÓ: El mes passat posàrem que en Joan Salom "Campet" no havia fet el servei militar per haver nat el mateix dia que el Rei; idò no fou així, va néixer a les tres del matí del sen demà i va haver de fer el servei.

PLUVIOMETRE: Les pluges del primer mig any foren un total de 225'7 litres repartits així: gener 42'8, febrer 71, març 37, abril 67'6, maig 6'4 i juny 0'9 l.

ELECCIONS: Com podeu veure pels resultats, a Pina han guanyat per ampla majoria les opcions conservadores de dretes, seguides per les de centre i en darrer lloc les d'esquerra. Aquí teniu els resultats:

Congrés: AP 144, PRD 39, PSOE 36, CDS 20, PSM 3, IU 3, altres 3. Nuls 5, en blanc 1.

Senat: AP- Buades 145, Ribas 144; PRD- Coll 40, Pons 40; PSOE- Garcies 33, Alonso 32; CDS- Obrador 20, Pont 20; PSM- Pons 8, Serra 4. Altres 7.

D'un total de 309 votants, votaren 254.

SANT JOAN: Enguany els Joans de Pina han fet gros. No s'hi posen per poc, només se n'arreglaren 16 de Joans, què vos pensau? Feren un dinar i no s'aturaren fins a Menorca, de llagosta i parrillada a Cala Fornells, que és lo que toca. El dia de Sant Joan partiren el matí i tornaren el vespre, se feren unes camisetes totes iguals, blanques amb l'escut de Pina damunt el mapa de Mallorca, amb l'escrit "Sant Joan Pina 1986"; després de dinar encara tengueren temps per anar a veure els cavalls a Ciutadella, anar a comprar formatge i visitar la fàbrica de xoriguer i comprar qualche botella; també tengueren temps per glopejar unes quantes pomades, n'hi hagué que acabaren bé la set. Amb una paraula, un dia ben complet; diuen que quedaren tan llépols que ja parlen de l'any qui ve repetir.

Xesc Oliver

UN CONSELL AL TEU SERVEI.

Cada any el Consell Insular de Mallorca du a terme nous projectes per garantir millors serveis públics a totes les persones que viuen a la nostra illa. A la vegada manté i incrementa els que ja hi ha. I tot això ho fa a través de les seves àrees d'actuació.

ÀREA ECONÒMICA

□ Promoció del turisme. □ Protecció de l'entorn amb campanyes de neteja de platjes i el nostre lloc. □ Impuls de la nostra indústria i comerç. □ Accions de millora de la ramaderia i l'agricultura.

ACCIÓ SOCIAL I SANITAT

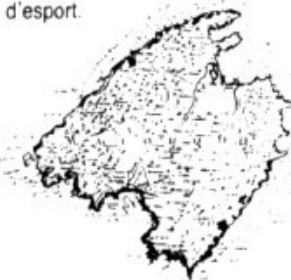
□ Hospital General. □ Hospital Psiquiàtric. □ Llar de l'Infància. □ Llar de la Joventut. □ Llar dels Ancians. □ Patronat Verge de la Salut. □ Hospital de Nit.

□ Centre de Prevenció de l'Abús de Drogues. □ Grup d'Educació Sanitària a les Escoles. □ Elaboració del Mapa de Serveis Socials de Mallorca.

ÀREA DE CULTURA I ESPORT

□ Ordenació d'arxius propis i d'altres organismes. □ Difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i la Biblioteca Artesana. □ Impuls del coneixement i l'ús de la nostra llengua. □ Difusió del nostre folklore. □ Elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en els municipis. □ Foment de l'iniciació i pràctica de tot tipus d'esport.

ÀREA DE COOPERACIÓ I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

□ Elaboració del Pla d'Obres i Serveis per dotar els pobles de l'infraestructura bàsica. □ Manteniment de la xarxa viària pròpia (39% de les carreteres mallorquines). □ Servei de Prevenció i Extinció d'incendis i Salvament.

El Consell Insular de Mallorca treballa intensament des de aquestes quatre àrees perquè a la nostra illa es pugui viure cada dia millor, amb totes les comoditats, salut, i un constant enriquiment cultural. L'avanç en aquest sentit ha estat continu durant els vuit anys de funcionament del Consell, i els fruits obtinguts, molt nombrosos. Per això, avui ens sentim satisfets de la feina feta, i a la vegada, plens d'il·lusió per incrementar-la cada any.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

LA LLEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

En l'Editorial d'ES SAIG del mes passat vos informàvem de l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística per part del Parlament de les Illes Balears. Per poder dur a terme allò que vos dèiem "d'exigir el seu compliment per part de tots nosaltres", caldrà primer que la coneguem. Aquest és el motiu per què la reproduïm en les pàgines de la nostra revista. Serà una entrega per tongades -en quatre mesos- a fi de no fer-vos feixuga la seva lectura. Que vos sigui ben profitosa.

TITOL PRELIMINAR

Article 1.-

1.- La present Llei té per objecte desenvolupar l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia, pel que fa a la normalització de la llengua catalana, com a pròpia de les Illes Balears en tots els àmbits, i de garantir l'ús del català i del castellà com a idiomes oficials d'aquesta Comunitat Autònoma.

2.- Són, per tant, objectius de la Llei:

- a) Fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu.
- b) Assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament.
- c) Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social.
- d) Crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la llengua catalana per tots els ciutadans.

Article 2.-

1.- La llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la.

2.- Aquest dret implica poder adreçar-se en català, oralment o per escrit, a l'Administració, als organismes públics i a les empreses públiques i privades. També, implica poder expressar-se en català a qualsevol reunió i desenvolupar en aquesta llengua les activitats professionals, laborals, polítiques, sindicals, religioses i artístiques; així com rebre l'ensenyament en català i rebre-hi informació a tots els mitjans de comunicació social.

3.- Les manifestacions en llengua catalana, en forma oral o escrita, pública o privada, produeixen plens efectes jurídics i de l'exercici d'aquest dret no pot derivar cap requeriment de traducció ni cap exigència dilatòria o discriminatòria.

4.- Ningú no podrà ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empli.

5.- Les modalitats insulars de la llengua catalana seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma.

Article 3.-
Les persones jurídiques de l'àmbit territorial de les Illes Balears s'han d'atènyer, també, als principis que estableix l'article anterior.

Article 4.-
Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a fer efectius la promoció, el coneixement i l'ús normal de la llengua catalana.

Article 9.-

- 1.- El Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, l'activitat administrativa dels òrgans de la seva competència.
- 2.- El Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de promoure la normalització de la llengua catalana, oralement o per escrit, als registres públics no dependents de la Comunitat Autònoma.
- 3.- Els Consells Insulars i Les Corporacions Locals han de regular l'ús de la llengua catalana dins l'àmbit de la seva competència d'acord amb els principis i les normes d'aquesta Llei.

- 1.- Els ciutadans tenen dret d'usar la llengua catalana, oralement o per escrit, en les seves relacions amb l'Administració pública a l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma.
- 2.- Les còpies o certificacions expedides per les entitats públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en català, llevat del cas que l'interessat o la persona que s'expedi en català, requereixen en sol·licitud la versió castellana.
- 3.- A les Illes Balears les actuacions administratives són vàlides i produeixen plens efectes qualsevol que sigui la llengua oficial emprada.

Article 8.-

- 1.- Les Llei aprovades pel Parlament de la Comunitat Autònoma, els decrets legislatius, les disposicions normatives i les resolucions oficials de l'Administració Pública, s'han de publicar en llengua catalana i en llengua castellana en el "Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears". En cas d'interpretació dubtosa, el text català serà l'autèntic.
- 2.- Respecte de la llengua, la documentació derivada de les activitats administratives, els avisos, els formularis i els impresos de les entitats públiques esmentades, redactats en llengua catalana tenen validesa oficial i plena eficàcia jurídica.

Article 7.-

- 1.- El català, com a llengua pròpia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, ho és també del Govern Autònom, del Parlament i dels Consells Insulars i de les corporacions i institucions públiques dependents de la Comunitat Autònoma.
- 2.- La llengua catalana i la llengua castellana són llengües oficials a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i han d'esser emprades preceptivament per l'Administració segons la forma regulada per la Llei.

Article 6.-

- 1.- Els ciutadans poden dirigir-se als jutges i tribunals a fi d'obtenir la protecció judicial en relació al dret d'emprar qualsevol de les dues llengües oficials, d'acord amb la legislació vigent.
- 2.- El Govern de la Comunitat Autònoma està legitimat per a actuar d'ofici o a instància de part, amb els afectats o separadament, exercint les accions polítiques, administratives o judicials necessàries per a fer reals i efectius els drets dels ciutadans, reconeguts a l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia i a la present Llei.

TITOL I.- DE L'OS OFICIAL

Article 10.-

- 1.- A les actuacions administratives a instància de part, si hi ha altres interessats i així ho sol·liciten, l'Administració ha de comunicar-los tot quant els afecti en la llengua oficial en què s'hagi iniciat l'actuació.
- En cas de no haver-hi acord entre els interessats, s'ha d'utilitzar la llengua de la persona que hagi promogut l'expedient o el procediment, sense perjudici del dret de les parts que els sigui lliurada la traducció corresponent.
- 2.- Així mateix, en els expedients iniciats d'ofici, qualsevol que sigui la llengua oficial que s'hi utilitzi, l'Administració ha de lliurar als interessats els documents o comunicacions en la llengua oficial en què els sol·licitin.
- 3.- Els documents públics atorgats a les Illes Balears s'han de redactar en la llengua oficial escollida per l'atorgant, o, si hi ha més d'un atorgant, en l'idioma que aquests acordassin.
- En cas de discrepància els documents es redactaran en les dues llengües.
- Les còpies s'expediran en la llengua utilitzada en la matèria.
- 4.- Els poders públics que actuen a la Comunitat Autònoma, han d'assegurar que tots els documents impresos, utilitzats a l'Administració Pública i a disposició dels ciutadans, estiguin escrits en català i en castellà.

passatemps

PROBLEMA MATEMÀTIC

Un grup de persones vol anar a fer un passeig en barca i el preu normal és de 1000 ptes per persona, però com que es tracta d'un grup el barquer els ho rebaixa a 900. Quan ja havien fet barrina, arriben dos amics més que diuen que estan disposats a afegir-se al passeig si el preu per persona és de 800 ptes. El barquer s'ho pensa una mica i diu: "D'acord, encara hi sortiré guanyant 600 ptes". Quants eren?

Solució: El grup inicial era de 10 persones que a 900 ptes haguessin pagat 9000 ptes. Passen a 12 que paguen a 800 i fan un total de 9600 ptes.

D B R E A T A B
 E E R I U I X A
 S N M Q H U I S
 P A G A M A A R
 R G A U M B S O
 E A M A A A I V
 S S O V I N T A
 M O I S T S Y L
 R A A S A C U L
 T I X A T I N A

Sopa de lletres

Localitzau deu adverbis de temps. Amb les lletres que vos sobrin podreu llegir un refrany.

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada localitzats els noms dels deu cantants, podeu llegir aquest refrany: Mal qui es cura dormint, va entrar bequent.

Fuga de vocals:

. N T . N . R S . LL . S . T . B .
 J . T . N . M . S T . R D . S T R . T ;
 V . S . L . R T . . P . S T . R . T ,
 Q . . S . G . . R D . D . S ' . S P L . T
 N . S . M . S C L . . M B S . B . C . V .

M . M . R . S . M P R . . M D . M . N .
 S . V . LL . S S . R C . P . LL . ;
 J . L . D . C : S . F . , S . F . ,
 P . R . . M B . N . C . P . LL . N .

Solució a la passada fuga de vocals:

Jo sempre vaig penya penya
 per complir lo meu desig,
 habit a dins Castellitx
 i tenc s'amor diñs Albenya.

Entre Son Reus i Albenya
 s'hi fan d'aquests homonets
 petitons i gruixadets,
 fortarrons com una penya.

ESPORTS

ASSEMBLEA DEL C.D. ALGAIDA

El passat dia 20 de juny, es celebrà l'assemblea anual ordinària del C.D. Algaida al teatre.

La reunió, com a moltes de societats del nostre poble va reunir un total de vint persones comptant amb els convocants de l'assemblea. Pobre, molt pobre l'interés de cara a un club representatiu i amb la majoria d'edat.

En quant a l'assemblea i seguint l'ordre del dia, es va passar a fer un balanç econòmic de la passada temporada. Vos resumim els comptes:

-ENTRADES: El total de les entrades és de 1.724.690 ptes i les més importants són: SOCIS 673.000 ptes; TAQUILLES 297.900 ptes; MAG.AJUNTAMENT 300.000 ptes; BAR 123.868 ptes.

-SORTIDES: Tenen un total de 1.394.204 ptes i cal destacar: FEDERACIÓ BALEAR DE FUTBOL I ARBITRATGES 325.765 ptes; ENTRENADOR 200.000 ptes; DESPLAÇAMENTS DE JUGADORS 383.700 ptes; MATERIAL ESPORTIU I BOTES 214.780 ptes; MANTENIMENT CAMP I VESTUARI 134.259 ptes; RENTAR ROBA ESPORTIVA 129.400 ptes.

Això dona un saldo negatiu de 18.898 ptes.

Com a segon punt de la reunió es presentà la dimissió de la junta directiva una vegada explicats els motius de la no continuïtat. Confirmaren que no són motius esportius (s'ha aconseguit l'ascens a primera dins un bon ambient i ànim) sinó que n'és la causa la falta de recolsament socio-econòmic i, principalment, degut al terreny de joc del Porrassar.

Segons la nova normativa de societats d'aquest tipus, es nombra una junta rectora encarregada de mantenir la direcció del club, cercar nova junta o trobar una sortida alternativa. (Junta gestora).

S'acabà amb precís i preguntes a més de comentaris de cara al club i futbol. S'espera que hi haurà algú que es voldrà responsabilitzar del C.D. Algaida per la propera temporada.

El passat dia 15 de juny es celebrà el 1er dia de futbol Balear, organitzat per la Federació Territorial Balear de Futbol.

En aquest acte, s'entregaren premis i trofeus als més destacats personatges del futbol balear. Quatre dels integrants de la família futbolera algaidina, varen merèixer la distinció del més alt organisme del futbol.

José Juan Socies II regional
Miquel Pons Juvenils
Bartomeu Oliver Ramis Alevin
Sebastià Amengual Entrenador dels equips inferiors del C.D. Algaida.

Aquestes distincions serveixen per tancar una temporada més que bona per l'Algaida.

JUNTA RECTORA

President: Jaume Capellà Munar
Vice-pres.: Joan A. Garcias Antich.
Tresorer: Domingo Pérez de Mendiola.
Secretari: Joan Sastre Mulet.

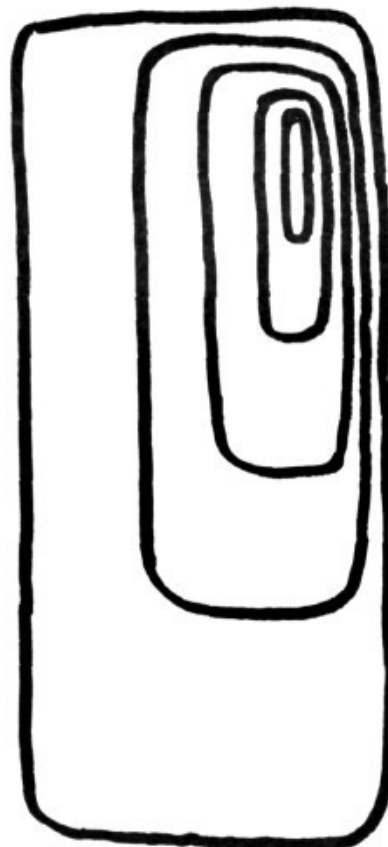
P.D. Encara que quan surti aquest número des SAIG ja haurà tingut lloc, volem informar que dia 4 de juliol es va celebrar l'assemblea extraordinària, per tal d'anomenar nova junta directiva, segons les gestions de la Gestora i en tot cas, procedir seguint els estatuts de societats esportives.

Ordre del dia

1- Darrer plaç per presentar candidatures.

2- En cas de no presentar-se candidat a president, la junta gestora proposarà la dissolució del C.D. Algaida.

Joan Trobat

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

CULTURA POPULAR

L'ODRE

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

En un intent d'apropar-nos a la cultura del nostre poble hem dedicat un espai a una tradició ja perduda: la de fer odres.

Gràcies a la direcció de Miquel Seguí "l'amo en Miquel Dionís" seguirem el procés de manufacturació d'un odre, des de que s'agafa la cabra fins que està a punt per posar-hi l'oli.

Un odre -ens va explicar l'amo en Miquel- és un recipient que altre temps sols s'emprava per contenir oli, encara que al continent el feien servir per a vi.

Generalment s'utilitza una pell de cabra, la qual convé que sigui grossa per tal que tenguin una bona cabuda. Una vegada morta, la xapam de la cuixa fins als darreres i per aquest xap hi hem de treure tota la carn i els ossos. El més complicat és treure-hi la cuixa contrària a la del xap ja que no ens dóna lloc per maniobrar. Mentrestant es va girant la pell; quan la tenim girada i els pèls queden dedins és quan aprofitam per a curar la part que queda fora; això es fa amb sal. A la cabra li hem de tallar el cap a fi de deixar marge per a poder fermar. Després també fermarem els tres peus, i sols els tres peus, i només ens resta tapar el forat per on hem tret la cabra. Aquest xap no es cus; hem de pensar que del temps que data l'odre -es perd en la història- no hi havia agulles. Aleshores, què feim? S'agafa la pell i s'arrufa com si féssim un ventall de paper i li clavam un bastó, perquè no amolli la llandera que li fermarem. No vessa gens.

En temps de la postguerra civil l'odre s'emprava per fer estraperlo. El menjar estava racionat, sobretot l'oli perquè era un producte de primera necessitat produït pel pagès; era l'estraperlo més perseguit per les autoritats. L'odre, com era un recipient blan i bo de transportar, cabia dins un feix de rama, dins un sac de garroves i també es transportava davall una carretada de fems.

Si la cabra amb la qual feim l'odre és suficientment grossa hi cabran 3 mesures -una mesura són 16 litres d'oli-. Quan dos odres eren carregats damunt un mul, amb una oliera, li donaven el nom de somada. Si treim comptes, una somada són 96 litres d'oli.

Agraïm a l'amo en Miquel els seus coneixements i vos animam a provar de fer-ne un. Aquí teniu les instruccions. Sort i ànim.

Pep Bordoy
EL GALL. Pollença.

ES SAIG BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL D'ALGAIDA

Revista mensual. D.L. P.M. 495-1980
Dirigeix.....Delfí Mulet
Administra.....Llorenç Oliver
Mecanografia...Mireia Mulet
Fotografia.....Joan Balaguer
Dibuixa.....Jaume Falconer
Col.laboren....Andreu Oliver
Pere Mulet
Alexandre Pizà
Joan Trobat
Joan Mulet
Francesc Antich
Catalina Martorell
Xesc Oliver
Antoni Garau
Jerònia Oliver
Miquel Serra
Antoni Munar
Víctor Mulet

Domicili: Rei, 1. ALGAIDA.
Tl. 665042/272576
Imprimeix: Apóstol y Civilizador. PETRA.
ES SAIG només es responsabilitza de l'editorial.

UNA XERRADETA... (acabament)
per "pisos", que és una tipologia ciutadana, de la que avui la gent en fuig.

Pel que fa a les cases antigues, el que avui impera és la rehabilitació, i això vol dir conservar tot el que sigui interessant, millorant i modernitzant el que sigui necessari, dins unes normes.

-*Com creus que hauria d'esser el futur creixement d'Algaida?*

-Cap als nays quaranta es va fer un pla "d'ensanche" que crec recordar va servir per obrir el carrer de Can Reus. Aquest pla, com a element de referència, el veig vàlid, pens que el poble ja el tenia assumit, i la gent sap que per allà "hi havia de passar un carrer", etc, La meva raó per defensar aquest pla és per motius purament tècnics, independentment de l'any en què es va fer. És un model de poble similar al que han anat fent la majoria de viles de Mallorca, és un model assumit per la gent, com deia abans, i és perfectament congruent amb la norma de què a cada solar una casa.

-*I si parlàvem un poc de fora vila?*

- Crec que és una aberració això que fem fet d'omplir els nostros camps de construccions que més s'acosten al barraquisme que altra cosa. Consider que ha estat un error i que hem de procurar corregir-lo en la mesura de lo possible. La utilització urbana de les terres rústiques està en greu contradicció amb la finalitat de la terra, que és donar fruits, encara que les cases que s'hi facin estiguin dins el model d'integració dins la natura. Per tant, s'hauria d'haver acabat això de casetes i més casetes. Això no vol dir que els crite-

ris que hem dit que s'han d'emprar per la rehabilitació de les cases velles del casc urbà no es puguin utilitzar per les cases existents a fora vila, que són moltes.

-*Jo pens que tot el que hem dit d'Algaida és vàlid per Pina. Però i què me'n dius de Randa?*

-El cas de Randa per mí és molt clar. Si qualcú s'hi vol fer una casa, l'haurà de situar dins una zona que no espenyi l'encant que té aquest poblet, i haurà d'emprar uns materials i un tipus de construcció que quedi perfectament integrat dins el conjunt. S'han d'aplicar uns criteris molt selectius a fi de mantenir les condicions ambientals, i, si és necessari, cercar els medis per mantenir-les.

-*Avui que, gràcies a n'Antoni de Sa Torreta i a tú tenim aquesta magnífica reproducció del pla d'Algaida de finals del segle XVIII, és a dir, fa dos-cents anys, i què penses de l'evolució que ha sofert el nostre poble?*

-Mira, me va fer molta il·lusió que tots els algaidins poguéssim disfrutar del pla d'Algaida que va aixecar en Jeroni Berard, i pens que ha estat una sort que en Toni l'aconseguís, però crec que ara començar a parlar d'aquest tema mos duria molt lluny, val més deixar-ho per un altre dia.

-*Com diu en Rafel, potser ens haurem allargat un poc massa. i Vols afegir-hi qualque cosa?*

-No, senzillament que estic content d'aquesta preocupació que avui veig dins Algaida pels temes urbanismes, perquè crec que això farà que s'aturin els desastres que fins ara s'han fet en aquests aspectes.

Joan Mulet

AVIS ALS SUBSCRIPTORS D'ES SAIG

Els nostres subscriptors d'Algaida, juntament amb la revista, rebran una reproducció del plànol de Berard en tricromia tal qual és l'original. Volem fer constar els nostre agraïment a dues persones que han fet possible que ES SAIG obsequi als seus subscriptors amb aquesta reproducció: d'una banda, en Toni Sastre de Sa Torreta, propietari de l'original, que ens ha deixat reproduir-lo; d'altra banda, en Rafel Coll, que s'ha fet càrrec de les despeses que representen les còpies. En nom dels nostres lectors, moltes gràcies a tots dos.

Els subscriptors de fora d'Algaida podran recollir l'exemplar que els correspon al local de l'Obra Cultural durant les Festes de Sant Jaume. Pensam que és la forma que arribi a les seves mans en millors condicions.

una xerradeta amb...

en RAFAEL COLL

En Rafel Coll és un algaidí que viu i treballa a Barcelona des de fa més de vint anys, però mai ha deixat de venir a Algaida, i les seves visites i estades entre noltros han estat freqüents. Exerceix la seva professió, arquitecte, a Barcelona, però ha realitzat obres importants a diversos llocs i gaudeix d'un ben merescut prestigi guanyat amb el seu propi esforç. No es tracta, emperò, avui de fer una semblança exhaustiva i detallada de la seva figura, sinó de parlar amb ell de temes relacionats amb la seva professió i el nostre poble. Pensam que és interessant saber com es veuen els nostres problemes particulars des d'una perspectiva relativament llunyana, ja que el nostre interlocutor viu i treballa en una altra Comunitat.

-Tú, que intervingueres en l'elaboració del Pla General de Lluçmajor, i creus que era necessària la planificació que s'inicià per tot Mallorca, devers l'any 1978?

-Crec que era absolutament necessària. No existia un planejament en el sentit correcte i estricte de la tècnica d'ordenació urbana i del territori; hi havia, sí, actuacions aïllades sobre determinats terrenys. La tasca encetada cap a l'any 1979 encara deixa molt que desitjar, ja que actua en molts de casos i aspectes amb una visió parcial i molt localista del territori. En el cas d'una illa és necessari tenir una visió integral d'aquest territori.

-Com saps, a Algaida les Normes Subsidiàries encara no s'han acabat. ¿Quins poden esser els motius?

-L'actual legislació espanyola estableix que els drets de propietat (dret d'edificar els terrenys) vénen definits pels plans urbanístics. Això fa que els Ajuntaments, que tenen potestat per formular i aprovar els plans urbanístics, gaudeixin d'un poder molt important, jo diria que desmesurat. L'aplicació d'aquest poder, que determina quins terrenys seran edificables i quins no,

origina generalment molts de conflictes, i cada ideologia té els seus propis criteris per exercir aquest poder.

No és d'estranyar, per tant, que l'elaboració dels plans, a part de la seva complicació burocràtica, s'allargui anys i anys. Amb això he volgut explicar el perquè l'elaboració i aprovació dels plans urbanístics s'allarguen, però això no és bo, i s'hauria d'evitar per tots els medis possibles.

-¿Com veus la situació a Algaida pel que fa a urbanisme?

-Algaida ha funcionat fins ara sense un pla urbanístic, i jo crec, sense por d'escandalitzar a ningú, que podria continuar funcionant així. Això no vol dir que no hi hagi d'haver cap normativa, cosa que crec absolutament necessari, però que sigui lo més senzilla possible, i que s'apliqui realment.

Des de sempre, a Algaida cada família tenia una casa, i cada casa era d'una família, era Ca'n...i això crec que és vàlid i desitjable. Pens que l'ideal seria seguir igual, que a cada trast hi hagués una casa per a una família (i el seu negoci si en té), i res de vivendes

Segueix a la plana anterior.